

Bruselj, 15.7.2019
COM(2019) 336 final

POROČILO KOMISIJE SVETU

**o izvajanju finančne pomoči, ki se čezmorskim državam in ozemljem zagotavlja v okviru
11. Evropskega razvojnega sklada**

Uvod

Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj¹ določa pravni okvir za odnose med čezmorskimi državami in ozemlji² (v nadaljnjem besedilu: ČDO), državami članicami, s katerimi so povezani, in Evropsko unijo. V skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije³ (PDEU) je namen sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj podpreti trajnostni razvoj ČDO ter spodbujati vrednote Unije na svetovni ravni.

Finančna podpora za ČDO se zagotavlja predvsem prek Evropskega razvojnega sklada (ERS), in sicer z dodelitvijo 364,5 milijona EUR v okviru 11. ERS za programsko obdobje 2014–2020⁴.

To sporočilo v skladu s členom 91 sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj opisuje napredek pri izvrševanju ČDO namenjenih sredstev iz 11. ERS v letu 2018.

Finančna sredstva za ČDO iz 11. ERS–ČDO:

Sredstva, ki so v okviru 11. ERS na voljo za ČDO, so razdeljena na naslednje dodelitve, ki temeljijo na Prilogi 2 k sklepu o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj:

- 229,5 milijona EUR za ozemeljske (dvostranske) dodelitve sredstev;
- 100 milijonov EUR za regionalno sodelovanje in integracijo;
- 21,5 milijona EUR za financiranje humanitarne in nujne pomoči ali pomoči ob nihanju prihodkov od izvoza;
- 5 milijonov EUR za financiranje subvencij obresti in tehnično pomoč v okviru investicijskih skladov ČDO pri EIB;
- 8,5 milijona EUR za študije in tehnično pomoč v skladu s členom 81 sklepa o pridružitvi ČDO.

Šestnajst ČDO je upravičenih do ozemeljske dodelitve v okviru 11. ERS, opredeljene v skladu z merili, določenimi v sklepu o pridružitvi ČDO. Omeniti je treba, da se Grenlandija na podlagi sklepa o Grenlandiji⁵ financira neposredno iz splošnega proračuna Unije.

Namen treh regionalnih programov je spodbujanje sodelovanja med ČDO iz iste regije in izmenjave podobnih izzivov in prioritet. Ukrepi, ki se financirajo v okviru regionalne dodelitve sredstev, podpirajo pripravo in izvajanje celovitih regionalnih programov in

¹ Sklep Sveta 2013/755/EU o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji.

² Čezmorske države in ozemlja EU so Grenlandija, Nova Kaledonija in pridružena območja, Francoska Polinezija, Francoska južna in antarktična ozemlja, Walliški in Futunski otoki, Saint Pierre in Miquelon, Saint-Barthélemy, Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten, Angvila, Kajmanski otoki, Falklandski otoki, Južna Georgia in Južni Sandwichevi otoki, Montserrat, Pitcairn, Sveta Helena in pridružena območja (z novim poimenovanjem Sveta Helena, Ascension in Tristan da Cunha), Britansko antarktično ozemlje, Britansko ozemlje v Indijskem oceanu, Otoki Turks in Caicos, Britanski Deviški otoki ter Bermudi.

³ Četrty del Pogodbe o delovanju Evropske unije (C 326/47 z dne 26. oktobra 2012).

⁴ L210/1 z dne 6. avgusta 2013 – Notranji sporazum med predstavniki vlad držav članic Evropske unije, ki so se sestali v okviru Sveta, o financiranju pomoči Evropske unije v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 v skladu s Sporazumom o partnerstvu AKP-EU in o dodelitvi finančne pomoči čezmorskim državam in ozemljem, za katere se uporablja četrty del Pogodbe o delovanju Evropske unije.

⁵ S Sklepom Sveta 2014/137/EU o odnosih med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani je za sodelovanje med Unijo in Grenlandijo na področju skupnega interesa za obdobje 2014–2020 dodeljenih 217,8 milijona EUR.

projektov za obravnavanje teh izzivov. Spodbujajo se partnerstva z drugimi viri financiranja, vključno z drugimi finančnimi instrumenti Evropske unije, v okviru sodelovanja s sosednjimi afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (v nadaljnjem besedilu: države AKP) in/ali tretjimi državami ter najbolj oddaljenimi regijami EU.

Poleg ozemeljskih in regionalnih programov bo **tematski program**, ki je edini program za „vse ČDO“ v okviru 11. ERS, spodbujal medregionalno sodelovanje ČDO.

Postopek načrtovanja programov za sredstva ČDO iz 11. ERS–ČDO:

Četrty del Sklepa o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj določa **proces načrtovanja programov, ki je specifičen za ČDO**. Za razliko od skupine afriških, karibskih in pacifiških držav (AKP) načrtovanje programov ne temelji na nacionalnih okvirnih programih, ampak je organizirano kot **enostopenjski postopek, tj. priprava programskega dokumenta, ki je sestavljen iz dveh delov: a) strategije EU za odzivanje (del A) in b) akcijskega dokumenta (del B)**.

Za odobritev vsakega posameznega programskega dokumenta ČDO se sprejme samo **ena uradna odločitev Komisije**, ki zajema strateške usmeritve in podrobno zasnovo programa.

Proračunska podpora je prednostni način izvajanja za ozemeljske dodelitve v ČDO (do danes je sredstva iz ERS prejelo 12 od 16 ČDO). Gre za pozitiven odmik od načina izvajanja projektov, ki se je prej uporabljal v več ČDO. Proračunska podpora ponuja učinkovit način za obravnavanje medsektorskih, dolgoročnih in strukturnih izzivov ter za ohranjanje konstruktivnega političnega dialoga.

ČDO imajo primarno odgovornost za pripravo programskih dokumentov, vključno s prioritetami, na katerih temeljijo njihove strategije, in zagotovitvijo potrebnega lokalnega posvetovanja. Na prošnjo ČDO je bila v skladu s členom 81 sklepa o pridružitvi ČDO omogočena tehnična pomoč za spremljanje ČDO v postopku načrtovanja programov.

Razmere leta 2018

a) Ozemeljsko izvajanje 11. ERS

Zaradi skupnega sodelovanja vseh zadevnih strani je bil z okrepljenim usklajevanjem in dialogom v letu 2018 dosežen napredek pri načrtovanju programov 11. ERS. S sprejetjem programskih dokumentov 11. ERS za Sveto Heleno in Montserrat je dvanajst od šestnajstih ČDO, ki so upravičeni do ozemeljske dodelitve, do konca leta 2018 zaključilo načrtovanje programov. Več drugih ČDO je znaten napredek pri zaključevanju doseglo v začetku leta 2019⁶. Kar zadeva izvajanje, je bilo v letu 2018 v okviru 11. ERS izplačanih 58,62 milijona EUR (glej Prilogo1).

Glede izvajanja v letu 2018:

Karibska regija:

- V sektorju **trajnostne energije** so bila zaključena izplačila programov proračunske podpore v Sint Eustatiusu (prva in druga fiksna tranša: 2,2 milijona EUR) in Sabi (druga fiksna tranša: 1,4 milijona EUR), kar je privedlo do večje odpornosti sektorja, proizvodnje energije iz obnovljivih virov in stabilnejših omrežij.

⁶ Teritorialna programa za Arubo (13,05 milijona EUR) in Bonaire (3,95 milijona EUR) sta bila sprejeta februarja 2019. Postopek načrtovanja programov za Curaçao (16,95 milijona EUR) in Sint Maarten (7 milijonov EUR) je v teku, sprejetje pa se načrtuje v obdobju 2019/2020.

- V **izobraževalnem** sektorju je bil napredek podprt z obstoječimi programi proračunske podpore za Anguillo (druga fiksna tranša: 1,75 milijona EUR + povečanje sredstev B za 2,8 milijona) ter Turks in Caicos (druga fiksna tranša: 1 milijon EUR + prva variabilna tranša: 3,8 milijona EUR + povečanje sredstev B za 2 milijona), zaradi česar so **osnovno izobraževanje, srednješolsko izobraževanje ter tehnično in poklicno izobraževanje in usposabljanje** bolj pomembni za izpolnjevanje sedanjih in prihodnjih potreb trga dela.
- V letu 2018 sta bila **sprejeta in podpisana tudi programski dokument v okviru 11. ERS za Montserrat** (18,4 milijona EUR), da bi podprla **gospodarsko rast** ter spodbudila razvoj v zvezi s politikami osrednjega sektorja, kot sta energija iz obnovljivih virov in turizem. Prvo izplačilo je bilo izvedeno (prva fiksna tranša: 5,4 milijona EUR + povečanje sredstev B za 0,32 milijona EUR). Ta program proračunske podpore predstavlja nadaljevanje programa proračunske podpore iz 10. ERS, ki prispeva k načrtu trajnostnega razvoja otoka.

Pacifiška regija:

- **Turizem** je v Francoski Polineziji (prva fiksna tranša: 7,45 milijona EUR) napredoval na podlagi sektorske politike, ki jo podpira program sektorske proračunske podpore za privabljanje turistov in ustvarjanje delovnih mest. Programski dokument o turizmu v okviru 11. ERS za Pitcairn je bil sprejet leta 2017 in podpisan leta 2018, kar predstavlja nadaljevanje programa proračunske podpore iz 10. ERS v istem sektorju, ki je bil zaključen leta 2018.
- V **sektorju zaposlovanja** je Nova Kaledonija nadaljevala izvajanje svoje politike za povečanje zaposljivosti, zlasti s tehničnim in poklicnim usposabljanjem.
- Na področju **digitalnega razvoja in povezljivosti** sta Wallis in Futuna znatno napredovala pri svoji digitalni strategiji (izplačilo prve fiksne tranše: 12 milijonov EUR). V času, ko je digitalna dostopnost bistvenega pomena in ponuja nove gospodarske priložnosti, program zlasti podpira razširitev širokopasovnega kabelskega omrežja s Tui-Samoe na Wallis in Futuno, kar zagotavlja visokohitrostno širokopasovno povezljivost.

Drugi ČDO:

- Falklandski otoki in Sveta Helena so imeli koristi od programov **povezljivosti** v okviru 11. ERS. Na otoku Sveta Helena je bil na začetku leta 2018 **sprejet programski dokument**, dosežen pa je bil tudi napredek pri izvajanju digitalne strategije (izplačilo prve fiksne tranše: 10 milijonov EUR). Na Falklandskih otokih je bil prvič dosežen napredek pri krepitvi zagotavljanja infrastrukture, povezane s prometom in povezljivostjo (izplačilo prve fiksne tranše: 2 milijona EUR).
- Na področju **turizma** se je na ozemlju Saint-Pierre-et-Miquelon izboljšala dostopnost za turiste, tako da je na vrhuncu sezone Saint Pierre zdaj „polno zaseden“ (izplačilo prve variabilne tranše: 3,25 milijona EUR + tretja fiksna tranša: 3,25 milijona EUR).

Na splošno so programi proračunske podpore vse leto vodili v redne dialoge o politikah s partnerskimi ČDO o reformah upravljanja javnih financ, sektorskih politikah in makroekonomskih razmerah.

V letu 2018 je bila za podporo teritorialnih in regionalnih odredbodajalcev pri načrtovanju programov uporabljena **tehnična pomoč**. Konec leta 2018 so bile iz naslova skladov I in II za tehnično sodelovanje v okviru 11. ERS izplačane pogodbe za tehnično pomoč ali izvedbo študij v skupnem znesku 3,6 milijona EUR. Ta sredstva so namenjena za opredelitev sektorskih strategij ČDO ali za določitev upravičenosti ČDO do proračunske podpore.

b) Regionalno sodelovanje v okviru 11. ERS:

Leta 2018 je bil dosežen precejšen napredek s sprejetjem vseh treh regionalnih programov ČDO v okviru 11. ERS:

- Za **Pacifik** bo regionalni program „PROTEGE“ (*Projet régional océanien des territoires pour la gestion durable des écosystèmes* – 36 milijonov EUR), ki je bil podpisan februarja 2018, podpiral trajnostni in odporen razvoj regije z varovanjem biotske raznovrstnosti in obnovljivih naravnih virov. Opira se na regionalni program „INTEGRE“ iz 10. ERS (pobuda *Initiative des territoires pour la gestion régionale de l’environnement* – 12 milijonov EUR), ki se osredotoča na celovito gospodarjenje z obalnim pasom in razvoj regionalnih omrežij (npr. ekološko kmetijstvo, odpadki in prilagajanje podnebnim spremembam).
- Za **Indijski ocean** je cilj regionalnega programa (4 milijoni EUR), podpisanega februarja 2018, da se izboljša nadzor in opazovanje kopenskih in morskih ekosistemov v francoskih južnih in antarktičnih ozemljih, obnovijo ekosistemi in okrepijo mehanizmi za preprečevanje vpliva. Prejšnji regionalni program iz 10. ERS se je osredotočil na izboljšanje trajnostnega upravljanja naravne dediščine (na kopnem in morju) otočja Mayotte in Razpršenih otokov v Indijskem oceanu (3 milijoni EUR) z orodji za podporo ocenjevanju in odločanju.
- V **Karibih** bo regionalni program „ReSEMBID“ (Odpornost, trajnostna energija in morska biotska raznovrstnost, 40 milijonov EUR), ki je bil podpisan oktobra 2018, okrepil okoljsko trajnostni gospodarski razvoj z osredotočanjem na odpornost, trajnostno energijo in morsko biotsko raznovrstnost. Povečal bo energetske učinkovitost infrastrukture, ki ima velik vpliv na porabo energije, izboljšal varovanje in trajnostno upravljanje morske biotske raznovrstnosti ter povečal zmogljivost za prilagajanje na izredne in ponavljajoče se naravne pojave.

Tudi oblikovanje **tematskega programa za vse ČDO v okviru 11. ERS** je v letu 2018 doseglo napredek s sporazumom vseh ČDO o dveh osrednjih sektorjih za trajnostno energijo in podnebne spremembe (vključno z odpornostjo)⁷.

Podpora EU je leta 2018 z **nepovratnimi sredstvi za zvezo čezmorskih držav in ozemelj** (v nadaljnjem besedilu: OCTA) (1,1 milijona EUR za dve leti) zvezi omogočila, da je okrepila zmogljivost za izpolnitev svojega mandata. To je zadevalo zlasti usklajevanje partneric ČDO, da bi se olajšal dialog z EU, spodbujalo partnerstvo in podprlo kolektivno delo njihovih članic na več področjih skupnega interesa v okviru pridružitve EU–ČDO.

c) Orkani na karibskem območju

Septembra 2017 sta dva orkana 5. stopnje prizadela več karibskih čezmorskih držav in ozemelj, ko sta prinesla življenjsko nevarne vetrove, nevihtne poplave in močno deževje, kar je prizadejalo veliko škodo na stanovanjskih objektih in osnovni infrastrukturi. Med najbolj

⁷ Sklep Komisije o financiranju tega programa (C(2019) 1595) je bil sprejet februarja 2019.

prizadetimi ČDO so bili Angvila, Sint Maarten, Otoki Turks in Caicos, Saint Barthélemy in Britanski Deviški otoki. Škodo so utrpeli tudiMontserrat, Saba in Sint Eustatius.

Strategija za oživitev je do aprila 2018 temeljila na kombinaciji odzivanja na izredne razmere in dopolnilnih ukrepov na ravni držav in regij, kar se je nadaljevalo v letu 2018. **Znesek 15,04 milijona EUR nedodeljenih sredstev B od 21,5 milijona EUR v okviru 11. ERS je bil uporabljen v letu 2018** v korist Angvile (2,8 milijona EUR), Montserrata (0,32 milijona EUR), Sint Maartna (7 milijonov EUR), Britanskih Deviških otokov (2 milijona EUR) ter Otokov Turks in Caicos (2,92 milijona EUR) **za pomoč po prenehanju izrednih razmer**⁸.

Poleg tega so službe Komisije dejavno sodelovale z organi ČDO, da bi zagotovile, da so bili teritorialni in regionalni programi v okviru 11. ERS prilagojeni, da bi obravnavali stanje po orkanu v ČDO in jih podprli pri prizadevanjih za odpornost. Horizontalna komponenta za odpornost je bila vključena v okvir regionalnega programa za karibsko območje v okviru 11. ERS (40 milijonov EUR). Polovica celotnega proračuna (20 milijonov EUR) je bila preusmerjena v ta del, da bi se podprla dolgoročna krepitev odpornosti v ČDO v skladu z Evropskim soglasjem o razvoju. V okviru Sklada za naravne nesreče iz ERS se je leta 2018 začelo izvajati več regionalnih ukrepov za pripravljenost na nesreče, ki so vključevali Angvilo, Britanske Deviške otoke, Montserrat ter Otoke Turks in Caicos.

d) Institucionalni dialog

Službe Komisije so od začetka načrtovanja programov decembra 2013 dejavno podpirale ČDO v celotnem postopku načrtovanja programov, in sicer s spodbujanjem organizacije posebnih seminarjev, delavnic ter konferenc, da bi omogočila razmislek o skupnih prioritetah in ciljih. V letu 2018 so potekale številne take izmenjave.

Forum ČDO-EU

Na podlagi rezultatov različnih posvetovanj, ki so potekala leta 2017, je bil teden **16. foruma ČDO–EU** (19.–23. februarja 2018) dobra priložnost za izmenjavo mnenj in razpravo o odnosih med ČDO in EU po letu 2020.

EU, ČDO in države članice, s katerimi so ČDO povezane, so v sklepih **16. foruma ČDO–EU** (23. februarja 2018) ponovno potrdili svojo trdno zavezanost iskanju trajnostnih odgovorov na vse bolj zapletene in medsebojno povezane izzive ter potrdili svojo zavezanost trajnostnemu energetskega prehodu, vključno z večjim dostopom do sodobnih energetskih storitev, energije iz obnovljivih virov in energetske učinkovitosti.

Na **tehnični ravni** so **tristranska srečanja** na 16. forumu ČDO–EU med predstavniki Komisije, teritorialnimi/regionalnimi odredbodajalci ČDO in državami članicami, s katerimi so ČDO povezana, zagotovila priložnost za razpravo o vprašanjih, povezanih z načrtovanjem in izvajanjem sodelovanja, ter za načrtovanje prihodnjih ukrepov.

Na **politični ravni** so bila **tristranska srečanja** (22. februarja 2018) med evropskim komisarjem za mednarodno sodelovanje in razvoj, Nevenom Mimico, vodji delegacij ČDO in državami članicami, s katerimi so ČDO povezani, koristna priložnost, da se izpostavijo politične prednostne naloge za ČDO in izmenjajo mnenja o obdobju po letu 2020.

Poleg tega je dan pred tristranskimi srečanji (21. februarja 2018), na katerem so sodelovali ČDO, države članice, Komisija in Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo

⁸ Dva posebna podporna ukrepa za Sint Maarten in Britanske Deviške otoke sta bila sprejeta pred 17. forumom ČDO–EU 2019.

(FAO), potekal pomemben **dogodek o oceanski politiki, upravljanju in potencialu za modro rast**.

Tristranska srečanja

Razmisleki o skupnih strateških prioritetah so napredovali tudi v okviru različnih oblik dialoga, vzpostavljenih na podlagi sklepa o pridružitvi ČDO. **Na tehnični ravni je bilo v letu 2018** (januarja, aprila, julija, oktobra, decembra⁹) **organiziranih pet tristranskih srečanj med Komisijo, predstavniki ČDO in državami članicami, s katerimi so povezani**, da bi se zagotovila platforma za dialog med Komisijo, ČDO in predstavniki držav članic, zlasti za spremljanje napredka pri načrtovanju in izvajanju 11. ERS.

Delovne skupine in delavnice za izvajanje partnerstva

16. januarja 2018 je bila organizirana partnerska delovna skupina o **trgovini in regionalnem povezovanju** za izmenjavo različnih vidikov v zvezi s preferencialnim statusom ČDO v trgovini z EU in o vseh širših trgovinskih vprašanjih skupnega interesa.

Srečanje partnerske delovne skupine za **finančne storitve** je potekalo 13. marca 2018 in na njem se je razpravljalo o postopku skupnega seznama EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene. Konec maja je v Bruslju potekala **mednarodna davčna delavnica**, ki je ČDO omogočila pregled mednarodnih standardov in meril, na podlagi katerih EU določi merila za pregled, ter olajšala dialog med tehničnimi strokovnjaki ČDO in mednarodnimi partnerji.

Novembra 2018 je OCTA s podporo Komisije organizirala **delavnico o programih EU**. Njen namen je bil okrepiti zmogljivosti ČDO za prijavo za glavne programe EU, ki so v interesu ČDO, npr. raziskave in inovacije, COSME in Erasmus+.

Evropska investicijska banka (EIB)

Sklep o pridružitvi ČDO zagotavlja finančno pomoč ČDO prek finančnih mehanizmov, ki jih upravlja EIB: investicijski sklad ČDO (trenutna sredstva: 48,5 milijona EUR), sredstva za subvencionirane obrestne mere in tehnično pomoč (5 milijonov EUR) ter lastna sredstva EIB (do 100 milijonov EUR v obdobju 2014–2020 v skladu s 3. finančnim protokolom).

V okviru teh sredstev iz treh virov v letu 2018 niso bile podpisane nobene nove operacije. V okviru Sklada za spodbujanje naložb ČDO pri EIB so bile ob koncu leta 2018 v teku operacije v višini 61,4 milijona EUR (ta znesek presega dotirani ustanovitveni kapital, ker se sklad obnavlja in so bila nekatera vrnjena sredstva znova posojena). V zvezi s sredstvi za subvencije obrestne mere in tehnično pomoč je bilo leta 2014 za subvencije obrestne mere v Francoski Polineziji porabljenih le 25 497 od razpoložljivih 5 milijonov EUR. Leta 2015 je EIB v okviru financiranja ČDO iz lastnih sredstev sklenila sporazum o posojilu z Novo Kaledonijo, s katerim je slednji zagotovila investicijsko posojilo v višini 20 milijonov EUR za izgradnjo nove bolnišnice.

V zvezi s preostalimi skladi se nekoriščenja predvidenega hipotekarnega kredita spremljajo in ocenjujejo, da se do konca leta 2020 v celoti izkoristijo razpoložljiva sredstva.

⁹ Tristransko srečanje decembra 2018 je bilo organizirano s premikom tristranskega srečanja v začetku leta 2019, da bi se bolje pripravil prihodnji forum.

Obeti za prihodnost

Leto 2019 bo ključnega pomena za ČDO, saj takrat potekajo pogajanja o novem sklepu o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, večletnem finančnem okviru EU za obdobje 2021–2027 in okviru po izteku sporazuma iz Cotonouja, kar sovpada tudi s procesom izstopa Združenega kraljestva iz EU.

V tem okviru bo stalen dialog s ČDO izjemnega političnega pomena. Ta proces bo podprt z nadaljnjo podporo združenju ČDO in ČDO prek sklada za tehnično sodelovanje.

Hkrati bo Komisija še naprej podpirala prizadevanja za obnovo v ČDO, ki so jih prizadeli orkani ali izredne razmere, pri čemer bo v tesnem sodelovanju z zadevnimi ČDO kar najbolj obravnavala njihove potrebe.

Napredek pri načrtovanju obeh preostalih teritorialnih programov bo leta 2019 bistvenega pomena, da se zagotovi zaveza celotnih sredstev, ki so na voljo za ČDO v okviru 11. ERS¹⁰.

¹⁰ Postopek načrtovanja programov za Curaçao (16,95 milijona EUR) in Sint Maarten (7 milijonov EUR) se izvaja v skladu z načrtovanim datumom sprejetja v obdobju 2019/2020.